

SIRIUS

SKOGSINDUSTRINS RÅD FÖR INDUSTRIELL UTVECKLING I SAMVERKAN · NR 1 2019

**Hjärnan i fokus
på Sirius Forum**

**Chefsrollen
en utmaning**



SÄKERHETEN FÖRSTA PRIO

Tät dialog ett måste för entreprenör och beställare



Per Widolf,
ordförande Sirius

HJÄRNAN VIKTIGAST AV ALLT

Vår bransch har en lång och framgångsrik historia. Det finns flera bakomliggande faktorer till dessa framgångar. En av dessa är samverkan. Som ny ordförande för Sirius konstaterar jag att vi inom Sirius hanterar frågor som är avgörande för att massa- och pappersindustrin även i framtiden ska kännetecknas av framgångsrika företag och goda arbetsförhållanden.

Våra arbetsplatser ska vara säkra och hälsosamma, utvecklingen av och tillgången till kompetens ska fungera och mångfalden på bruken måste öka. Ett gott ledarskap och engagerade medarbetare bidrar till detta.

Historia och traditioner går hand i hand med det moderna, hållbara synsätt och den innovationskraft som präglar industrin. För detta krävs friska medarbetare som har hållbara förutsättningar på arbetsplatserna.

Den 6 februari arrangerade vi Sirius Forum med fokus på det viktigaste vi har - hjärnan. Med omkring 300 deltagare ordnades en spännande och viktig dag där ämnet belystes såväl individuellt som organisatoriskt. Det är självklart att friska hjärnor hos friska medarbetare är en förutsättning för kreativitet och utveckling.

I detta nummer av tidningen – som har fått ett ansiktslyft tack vare ny modern design – skriver vi mer om Sirius Forum och andra intressanta nyheter. Trevlig läsning!



3 Tips om tryggare vardag

Ta chansen – beställ gratis material om säkrare arbetsmiljö och mycket annat.

Gå in på www.industrisirius.se

4 Säkerheten i första rummet

Följ med till Holmen Paper Braviken och ta del av deras nära samarbete med entreprenören Ståthöga MA Teknik.

6 Hjärnsmart på Sirius Forum

En seminariedag med senaste rönen om stress och arbetsmiljö lockade 300 deltagare från hela landet.

8 Krävande chefsuppgifter

Yngre chefer mår psykiskt sämre och är mer benägna att lämna sina uppdrag än äldre kollegor, enligt ny studie.

Tidningen Sirius ges ut av Sirius, Skogsindustrins råd för industriell utveckling i samverkan. **Ansvarig utgivare:** Marina Lähteenmaa **Form och produktion:** Appelberg Publishing Group **Projektledare:** Ylva Carlsson **Art Director:** Karin Söderlind
Tryck: Trydells, 2019 **Papper:** Munkens Polar Rough
Omslagsfoto: Peter Holgersson www.industrisirius.se

Kraftsamling mot dödsolyckor

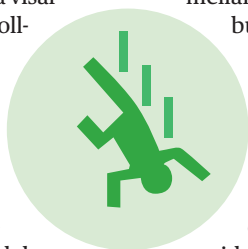
Regeringen tar initiativ för att minska de stigande dödstalen inom arbetslivet.

För tre år sedan införde regeringen en nollvision mot dödsolyckor i sin arbetsmiljöstrategi för 2016-2020. Men fortfarande sker dödsolyckor och siffrorna visar ingen minskning sedan nollvisionen infördes. Under 2018 dog 58 personer på sin arbetsplats, vilket är tre fler jämfört med året innan och 13 fler än 2016.

För att nå nollvision bjöd arbetsmarknadsminister Ylva Johansson in delar av arbetsmarknadens parter till samtal för att gemensamt finna åtgärder för att minska dödsolyckorna. Hon har tillsammans med

ytterligare fem ministrar inlett ett samarbete för att synliggöra arbetet som görs mot dödsolyckor.

Samverkan på arbetsplatsen mellan chefer och skyddsombud samt samverkan mellan arbetsmarknadens parter lyfts fram som en viktig del av att nå nollvisionen. Det behövs djupare analyser av varje enskild dödsolycka för att identifiera orsakerna till den samt mer resurser till polis och åklagare. Kompetensen hos Arbetsmiljöverkets inspektörer varierar stort och måste bli bättre.



Hallå där!

Markus Jokioja är nytt huvudskyddsombud på SCA Östrand sedan 1 april. Han har närmare trettio års erfarenhet av arbete inom driften, bland annat som kokare och silare.

Vad ser du som den största utmaningen för arbetsmiljöarbetet?

– Att arbeta förebyggande med stress och utbrändhet. Att få ledningen att agera i tid innan det gått för långt och folk blivit sjuka. Det finns hjälp att få, det gäller att göra alla medvetna om det.

Hur jobbar ni konkret med frågan på SCA Östrand?

– Vi uppmanar medarbetarna att dela med sig av sina erfarenheter och att våga prata om hur hög arbetsbelastning och stress påverkar dem. Jag hoppas och tror att det minskar risken för långa sjukskrivningar.

Ditt bästa må bra-tips?

– Jag älskar att vara ute i naturen, framför allt att fiska och köra skoter. Jag uppmanar alla att ta tillvara sin fritid på bästa sätt och ladda batterierna med det man tycker är roligt.

BESTÄLL VÅRT MATERIAL

Sirius erbjuder ett brett utbud av kostnadsfritt material för medlemsföretagen. Allt är framtaget av branschens egna experter. På vår hemsida kan du se vilka skrifter som finns. Beställ materialet på e-post: cathrin.lindell@industriarbetsgivarna.se



SÄKRARE LYFTTACK VARE GOD PLANERING

Noggranna förberedelser är nyckeln till framgång för beställaren Holmen Paper Braviken och entreprenören Ståthöga MA Teknik. "I dag uppmuntras medarbetarna att säga 'stopp', om någon ska göra ett riskabelt lyft. För tio år sedan var det få som vågade säga ifrån", säger Henrik Fältmars, vd för Ståthöga.

text Ylva Carlsson foto Peter Holgersson



et är tidig morgon på Holmen Paper Braviken i Norrköping. Jimmy Jarméus, gruppchef inom underhåll, förbereder de närmaste dagarnas arbete som bland annat innebär att

den mekaniska tätningen ska bytas ut på tre pumpar. En stor del av uppdragen utförs av hans egen personal, men vid arbetstoppar och specialuppdrag händer det att Holmen anlitar andra företag.

Ståthöga MA Teknik i Norrköping är en entreprenör som Holmen Paper i Braviken har samarbetat med i över trettio år. För det mesta sker uppdragen på plats hos Holmen. Det kan bland annat handla om service- och underhållsarbeten med roterande utrustning, beläggningsarbeten, rörsvetsning eller cylinderrenovering.

– **Säkerhetsfrågorna har alltid** varit väldigt viktiga för oss. Både i vårt eget arbete och i samarbete med våra entreprenörer. Tillsammans med Ståthöga har vi de senaste åren ansträngt oss för att ytterligare höja kvaliteten på vårt säkerhetsarbete och minimera risken för olyckor, säger Jimmy Jarméus.

Ovan: Jimmy Jarméus, Holmen Paper Braviken, och Henrik Fältmars, Ståthöga MA Teknik, är överens om att ett tätt och förtroendefullt samarbete mellan beställare och entreprenör minskar risken för arbetsplatsolyckor.

På nästa sida: Dokument som klargör hur uppdraget ska utföras och hur ansvarsfördelningen ser ut uppskattas av medarbetarna. Här ett exempel på en säkerhetsrutin som måste godkännas i en viss turordning – kanske det mest centrala i säkerhetsarbetet.

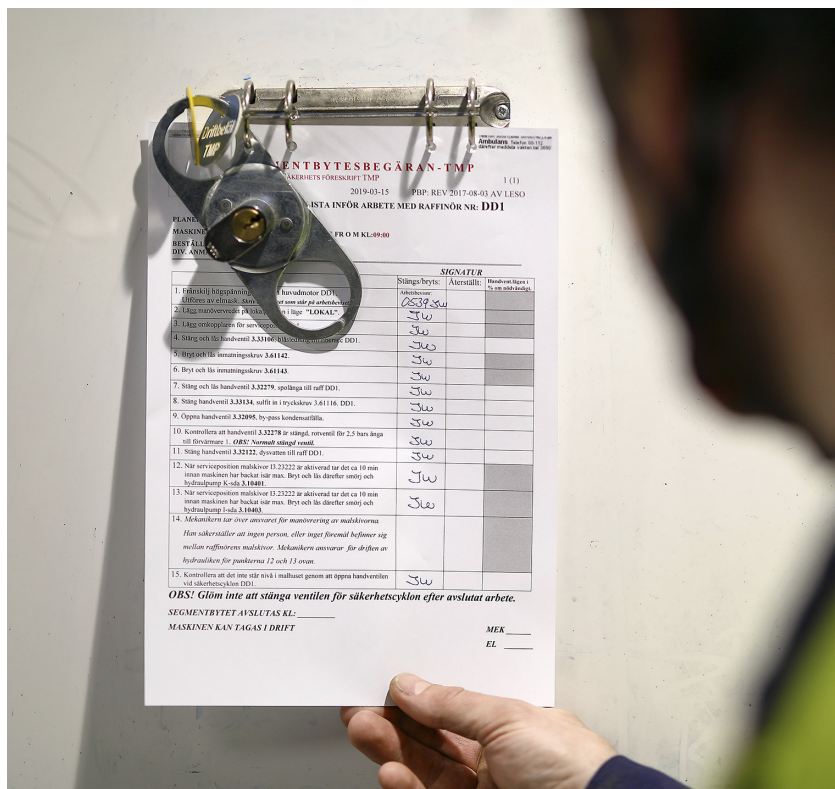
Ett konkret exempel är hanteringen av riskidentifieringar samt förberedande arbeten där kompetenser, tillstånd och annan dokumentation hanteras helt digitalt för att effektivisera och minimera risken för missar.

Henrik Fältmars är vd på Ståthöga MA Teknik. Han lyfter fram noggranna förberedelser som en viktig nyckel till framgång. En tät dialog mellan beställaren och entreprenörens arbetsledning gynnar samarbetet.

För att kunna hålla huvudet kallt när stressen slår till måste både beställare och entreprenör ha klart för sig vad som gäller genom hela arbetsprocessen.

– Vi har tydligt märkt att våra medarbetare känner sig mer trygga när det finns dokument som på ett tydligt sätt klargör hur ansvarsfördelningen ser ut och vad som förväntas, säger Henrik Fältmars.

Vi befinner oss i massaproduktionshallen i Braviken. Här finns bland annat tre raffinörer som malar flis till massa. Både Jimmy Jarméus och Henrik Fältmars upplever en ökad riskmedvetenhet hos sina medarbetare. Eller rättare sagt, medvetenheten kanske fanns tidigare men det var inget man pratade om lika mycket som i dag.



– I dag uppmuntras medarbetarna att säga ”stopp, gör inte så där, det kan vara farligt” om någon ska göra ett riskabelt lyft. För tio år sedan var det få som vågade säga ifrån, säger Henrik Fältmars.

Ståthöga MA Teknik är sedan i fjol delägare i mjukvaruföretaget Doccit, som tillhandahåller ett stödsystem med fokus på arbetsmiljö och säkerhet (läs mer om hur Ståthöga konkret jobbar här intill).

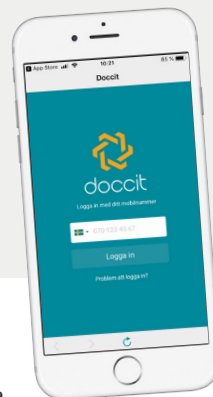
– Utan att överdriva skulle jag säga att vårt säkerhetsarbete i dag genomsyrar hela vår planering och att vi tar hänsyn till arbetsmiljöfrågorna i varje delmoment, säger Henrik Fältmars.

År 2016 lanserade Industriarbetsgivarna en nollvision mot arbetsolyckor i syfte att uppnå en mer hållbar arbetsmiljö. Holmen och Ståthöga har varit förskonade från olyckor under de många år som de arbetat tillsammans. Ett fåtal tillbud har inträffat och utretts under de senaste åren.

– Även i de fallen är det viktigt att klargöra vem som har ansvar för vad. Det handlar inte om att jaga syndabockar, utan om att upptäcka misstag som vi alla kan lära oss

DOCCIT – ETT STÖDSYSTEM

Parallellt med den riskbedömning som beställaren genomför innan ett arbete ska sättas i gång gör Ståthöga en egen riskidentifiering i Doccit, som skickas tillsammans med kompetenslistor och relevanta tillstånd till beställaren. Därefter planeras och förbereds jobbet av Ståthögas arbetsledare som ansvarar för en grundlig genomgång med ansvarig servicetekniker. På plats ute hos kunden utför serviceteknikern en ny riskidentifiering i appen Doccit som sedan lagras digitalt och skickas till kund. I appen kan också tillbudsrapporter, avvikelser och andra säkerhetsrelaterade dokument hanteras helt digitalt.



något av för att minska risken för att det sker igen, säger Jimmy Jarméus.

Vill du veta mer om entreprenörssäkerhet? Gå in på Industriarbetsgivarnas hemsida och ladda ner broschyren *Entreprenörssäkerhet* med tips och råd till både beställare och entreprenörer. [📄](#)



Till vänster: Hjärn-experten Caroline Palmstedt gav flera exempel på hur vi kan minska vår stress. Att visa omsorg om andra, var ett av många värdefulla råd.

Till höger överst: Håkan Wänglund, SCA, och Monica Kempe-Engel, Södra Cell Värö, delade med sig av sina erfarenheter av att förebygga ohälsa och göra kreativa val i vardagen.

Till höger nederst: Industrisalen i Näringslivets hus fylldes till sista plats när närmare 300 medarbetare från massa- och pappers-industrin samlades till konferens.

SÅ FÅR DU HJÄRNBKOLL PÅ STRESSEN

SCARF blev ordet för dagen när Sirius Forum samlade cirka 300 medarbetare från massa- och pappersindustrin för en fullspäckad seminariedag om stress och arbetsmiljö. Föreläsaren Caroline Palmstedt lyfte fram neurovetenskapliga SCARF-modellen som förklarar hur hjärnan reagerar på hot och belöning.

text Ylva Carlsson **foto** Tobias Ohls



stressiga situationer kan det vara svårt att agera logiskt och vara kreativ. Vi får inte tid till den reflektion vi behöver - samtidigt som den tekniska utvecklingen går blixtnsabbt och vi förväntas vara

uppkopplade dygnet runt. Ekvationen går inte ihop, enligt Caroline Palmstedt, hjärnexpert och ledarskapskonsult med lång erfarenhet av ledarskapsutveckling i både Sverige och Asien.

— Våra hjärnor är fortfarande kvar på savannen, på den tiden då vi levde ett primitivt liv och det viktigaste var att reagera på hot och faror.

Flera studier visar att hur vi tänker på vår stress kan avgöra hur kroppen reagerar. Positiva tankar på stress kan alltså ha en god effekt på hälsan.

Hur ska då ett företag eller en organisation agera för att minska risken för långvarig och negativ stress? Caroline Palmstedt lyfter fram den så kallade SCARF-modellen som ett exempel på vad man kan göra för att främja kreativitet, samarbete och välmående. SCARF står för status, certainty (informationsövertag), autonomi, relationer och fairness (rättvisa). Alla fem är drivkrafter som hjärnan går igång på och som triggar beteenden som reagerar på hot eller leder till belöning.



– Att visa omsorg om andra är viktigt. Forskning visar att när man tar sig tid att bry sig om andra – även om man själv är stressad – så minskar stresspåslaget.

En annan som vittnade om hur viktigt det är att förebygga ohälsa var Håkan Wänglund, projektchef vid SCA Östrand. Han berättade om det fem år långa arbetet med projektet Helios, som med en projektbudget på närmare åtta miljarder kronor är en av de största industriinvesteringarna genom tiderna. Satsningen innebär att Östrand fördubblar årsproduktionen av sulfatmassa från cirka 430 000 ton till cirka 900 000 ton.

– I medeltal har 1 500 personer jobbat i projektet dagligen. Det har varit en stor utmaning, inte minst logistiskt, att få allt att fungera. Utbyggnaden av fabriken skulle ju göras samtidigt som den ordinarie verksamheten pågick, säger Håkan Wänglund.

För att hålla alla inblandade uppdaterade om hur projektet fortlöpte hölls återkommande informationsmöten, både veckovisa och vid speciella tillfällen.

– Genomtänkta rutiner och tydlig struktur minskar risken för oro och stress. Det har varit en viktig framgångsfaktor för hela Heliosprojektet. 🌱

”

Att visa omsorg om andra är viktigt. Forskning visar att när man tar sig tid att bry sig om andra – även om man själv är stressad – så minskar stresspåslaget.

Caroline Palmstedt,
hjärnexpert och
ledarskapskonsult

Vad tar du med dig från Sirius Forum?



Maria Sundvall, HR-partner, SCA Graphic Sundsvall:

– All klokskap som föreläsarna delade med sig av. Framför allt SCARF-modellen om hur vi ska göra för att få hjärnkoll på stress och arbetshälsa.



Geron Forsman, Ledarklubben BillerudKorsnäs Gävle Bruk

– Monica Kempe-Enghs föredrag om hur Södra Cell i Värö uppmuntrar till hjärniala val var spännande. En sådan HR-partner som Monica skulle fler bruk ha.



Anders Thorén, produktionschef, Holmen Paper Hallstavik:

– Jag gillade särskilt budskapet att man har ett val när det gäller vilken inställning man kan ha till att hantera stress.

UTMANING ATT VARA UNG CHEF

Yngre chefer inom basindustrin upplever i flera fall att de har sämre förutsättningar än sina äldre kollegor. Det visar en kartläggning som Industrierbetsgivarna och Ledarna gjort.

text Ylva Carlsson
illustration Gettyimages

Syftet med rapporten har varit att ta reda på hur chefer upplever sin arbets-situation och i vilken utsträckning chefsuppgifterna upplevs som begrip-liga, hanterbara och meningsfulla. Tre avgörande faktorer för ett hållbart och väl fungerande ledarskap.

Att känna sig nöjd och tillfredsställd med det arbete man utför bidrar starkt till meningsfullhet. Åtta av tio chefer upplever att deras arbete nästan alltid känns meningsfullt. Men skillnaden är stor beroende på ålder, i gruppen äldre chefer (från 56 år) är siffran så pass hög som 87 procent medan den ligger på 70 procent för yngre chefer (upp till 35 år).

Tre av tio chefer har under det senaste året – minst en gång i månaden – övervägt att lämna sina uppdrag. Inställningen är vanligare hos yngre

chefer. Nästan fyra av tio av de yngre cheferna uppger att de vid ett par tillfäl-len i månaden känner ett psykiskt obehag av att gå till jobbet. Många hänvisar till stress.

Industrierbetsgivarna och Ledarna ser allvarligt på många av de svar som de yngre cheferna lämnat och betonar i rapporten att detta är en stor utmaning för basindustrin som inom de närmaste åren har ett stort rekryteringsbehov på cheffsidan. När det gäller kopplingen mellan stress och psykiskt obehag är det en varningssignal att ta på allvar eftersom det över tid kan leda till arbetsrelaterad ohälsa.

Annika Deutsch är HR-chef på BillerudKorsnäs i Gävle. Hon efterlyser en ökad diskussion kring chefers arbetsvillkor rent generellt:

– Synen på chefskap inte är den-

Vill du veta mer?

Rapporten *Att vara chef i basindustrin* presenteras vid två tillfällen: Stockholm (22 maj) och Göteborg (i höst, datum ännu inte klart). Förutom representanter från Industrierbetsgivarna och Ledarna deltar också föreläsaren och ledarskapsutbildaren Jesper Ek.

Mejla till jatack@ledarna.se och uppge din mejladress och vilket seminarium du är intresserad av så skickar vi dig en inbjudan. Välkommen!

FAKTA OM RAPPORTEN

Kartläggningen *Att vara chef i basindustrin* genomfördes i april 2018 och skickades ut till Ledar-nas medlemmar inom massa- och pappers-, sågverks-, gruv-, stål- och metall samt byggnadsämnes-industrin. 835 personer deltog, vilket motsvarade en svarsfrekvens på 21 procent.

samma som den varit historiskt sett och därför är det viktigt att vi som arbetsgivare kan stötta både våra yngre chefer och de som arbetat som ledare en längre tid, säger hon. 🌱